

[Formanden.]

hun på grund af udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne deltage i tingets møder i tiden fra den 19. november til 20. december, hvorfor hun anmoder om orlov i nævnte periode og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Undervisningsministeren (Helveg Petersen): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om Danmarks deltagelse i det europæiske rumforsknings-samarbejde.

Danmark har underskrevet konventionen om oprettelse af den europæiske organisation for rumforskning, ESRO, og kan hermed blive medlem af organisationen gennem ratifikation af konventionen. Ifølge forslaget § 1 vil dets ophøjelse til lov indebære en bemyndigelse til ratifikation.

Ifølge forslaget § 2 bemyndiges ministeren til i de første 8 år efter, at ESRO er trådt i virksomhed, at lade afholde Danmarks bidrag til ESRO inden for en udgiftsramme, som er fastsat i en protokol vedrørende finansiering. Danmarks andel i udgifterne inden for dette maksimumsbeløb for 8 år andrager ca. 44,4 mill. kr., og dette loft over udgifterne kan kun ændres ved enstemmig beslutning i organisationens råd. Det samme er tilfældet for det fastsatte maksimumsbeløb for den første 3 års periode, svarende til i alt 11,3 mill. kr. for Danmarks vedkommende. De pågældende maksimumsbeløb er fastsat i overensstemmelse med det prisniveau, som var gældende i juni 1962, og skal derfor kunne reguleres i overensstemmelse hermed.

Den nævnte maksimering af udgifterne giver mulighed for bedømmelse af de finansielle forpligtelser af medlemskab af ESRO i den 8 års periode, for hvilket medlemskabet er forpligtende. Samtidig giver den organisationen mulighed for at bedømme de finansielle midler, der vil være til dens rådighed, således at det videnskabelige og tekniske program kan afpasses i overensstemmelse hermed.

Initiativet til et snævrere europæisk samarbejde inden for rumforskningen kom fra de videnskabsmænd, der var interesserede i

forskningsopgaver udført ved hjælp af rumteknik. Der findes i Europa et stort antal forskere og forskergrupper, som er interesserede i eksperimenter og målinger i den øverste del af atmosfæren og i det ydre rum, men gennemførelse af sådanne forskningsopgaver kræver en stor teknisk og økonomisk indsats. Et samarbejde indebærer derfor store fordele, og det var naturligt, at videnskabsmændene søgte at overbevise regeringerne om ønskeligheden af et organiseret samarbejde i Europa. Fra den europæiske atomkerneforsknings råd, CERN, hvoraf Danmark også er medlem, har man erfaringer for, hvilken forskningsindsats der kan gennemføres ved et europæisk samarbejde, når dette er nødvendiggjort af de store krav, som særlige forskningsprojekter stiller med hensyn til finansiering, teknisk og videnskabelig indsats.

Fra dansk side har man deltaget i det planlæggende arbejde, som er udført inden for den forberedende kommission, COPERS. Dette er sket på grundlag af en anbefaling fra Danmarks teknisk-videnskabelige forskningsråd og efter, at folketingets finansudvalg har givet sin tilslutning til de nødvendige bevillinger til dansk medlemskab af den pågældende kommission. Der er givet bevillingshjemmel for et beløb af i alt 513.540 kr. til dækning af dansk medlemsbidrag til den forberedende kommission for tiden fra den 26. februar 1961 indtil 31. december 1963.

Forskningsrådet har på et tidligt tidspunkt nedsat et udvalg for rumforskning, som har virket som det danske koordinerende udvalg på dette forskningsområde. Alle interesser i forbindelse med en dansk indsats på rumforskningens område er repræsenteret i dette udvalg, som indgående har fulgt arbejdet i COPERS og drøftet dansk stillingtagen til de foreliggende problemer. Den danske forhandlingsdelegation til kommissionen og dens forskellige arbejdsgrupper har været sammensat af medlemmer af dette udvalg.

ESROs formål er udelukkende i fredeligt øjemed at muliggøre og fremme samarbejdet mellem de europæiske stater inden for rumforskning og rumteknik. Forskningsrådet har over for regeringen udtalt, at Danmark bør deltage i den fælles europæiske

[Undervisningsministeren.]

virksomhed, som er planlagt inden for ESRO, og rådet peger på, at den udvikling, som forventes at ville finde sted inden for de områder, som ESRO dækker, utvivlsomt vil åbne tekniske muligheder inden for blandt andet telekommunikation, navigation og meteorologi.

Inden for telekommunikation er der allerede sket en sådan udvikling, at der i øjeblikket foregår indgående internationale drøftelser af problemerne i forbindelse med oprettelse af et system af telekommunikationssatellitter. Fra dansk side er man således repræsenteret i drøftelserne af problemerne i forbindelse med de europæiske landes deltagelse i et kommende internationalt telesatellitsamarbejde. For en videreudvikling af dette samarbejde vil det have den største interesse, at man følger de erfaringer, som ESRO forventes at få med hensyn til udviklingsarbejdet inden for satellitområdet, og der søges derfor etableret en nødvendig koordination på de pågældende områder.

En ganske betydelig del af ESROs udgifter vil gå til placering af kontrakter i industrivirksomheder i medlemslandene, og herved vil den europæiske industri få muligheder for at løse komplicerede udviklingsopgaver og derigennem indhøste værdifulde erfaringer. Også mere indirekte vil medlemslandene gennem ESRO få del i den tekniske udvikling, som rumforskningen indebærer.

Som en ren forskningsorganisation skulle ESRO få de samme muligheder som CERN for at etablere et forskningssamarbejde med videnskabelige institutioner og forskere uden for Vesteuropa. Oprettelsen af ESRO skulle således kunne medvirke til at fremme FN's resolutioner om fredelig udnyttelse af verdensrummet.

Tre stater har foreløbig ratificeret ESRO-konventionen, nemlig Schweiz, Storbritannien og Holland. Den svenske rigsdag har bemyndiget regeringen til at ratificere konventionen, og i øvrigt er ratifikationsproceduren i de andre lande så fremskreden, at det forventes, at konventionen kan træde i kraft 1. januar 1964. Hertil kræves, at 6 stater har ratificeret, og at bidragene fra disse stater andrager mindst 75 pct.

Blandt disse stater skal være Frankrig og de stater, på hvis territorier ESRO-anlæggene skal opføres, medmindre der træffes særlige aftaler, der sikrer anlæggenes drift.

De stater, der har tiltrådt overenskomsten om oprettelsen af den forberedende kommission, er Danmark, Norge, Sverige, Vesttyskland, Frankrig, Italien, Holland, Belgien, Storbritannien, Spanien, Schweiz og Østrig. Alle disse lande har med undtagelse af Norge og Østrig undertegnet ESRO-konventionen inden udløbet af den i konventionen fastsatte frist og kan således blive medlem af ESRO ved ratifikation af konventionen. Dersom Norge og Østrig senere ønsker at tiltræde konventionen, kan det ske ved enstemmig beslutning af samtlige medlemsstater i organisationens råd.

Kommissionen har godkendt en protokol for privilegier og immuniteter, og denne protokol, som skal ratificeres, er foreløbig underskrevet af 8 stater, deriblandt Danmark.

Under forudsætning af, at ESRO træder i virksomhed den 1. januar 1964, vil Danmarks bidrag til ESRO i 1964 kunne anslås til 1,8 mill. kr., og dette beløb er indarbejdet i forslaget til finansloven for finansåret 1964-65.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, tillader jeg mig at indstille forslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Statsministeren (J. O. Krag): Jeg har herved den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om en investeringsfond for Færøerne m. v.

Forslaget om oprettelse af denne investeringsfond må ses som en fortsættelse af de støtteordninger, der er gennemført siden hjemmestyreordningen af 1948 med det formål at udvikle et stabilt og konkurrencedygtigt erhvervsliv på Færøerne.

Færøernes erhvervsliv er ensidigt baseret på fiskeri, og øernes eksport består næsten udelukkende af fisk eller fiskeprodukter. Denne ensidige erhvervsstruktur gør Færøernes økonomi særdeles følsom over for konjunktursvingninger, og en af opgaverne for støtteforanstaltningerne har derfor været at skabe forudsætningerne for en differen-